

Sedlář, Jaroslav

Maeghtova fondace v Saint-Paul de Vence v jižní Francii

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. F, Řada uměnovědná. 1967, vol. 16, iss. F11, pp. 112-113

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/111102>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

VI. Der Kreis von Iglau: 68. Aussee (Kreis von Iglau!). — 69. Budischau (die Burg im J. 1190!). — 70. Datschitz. — 71. Groß-Meseritsch (die Burg im J. 1197!, E. H. sind die Reste aus dem 13. Jh. unbekannt). — 72. Pirnitz (1240 landesfürstliche Burg!, E. H. ist nichts bekannt von B. Maio da Bomio sowie von G. Pieroni). — 73. Teltsch (landesfürstliche Burg anstelle der Jakobskirche!). — Wiese.

VII. Schlesien: 75. Freudenthal. — 76. Geppertsdorf. — 77. Gotschdorf. — 78. Grätz. — 79. Groß-Herrlitz. — 80. Jägerndorf. — 81. Johannesberg bei Jauernig. — 82. Maidlberg. — 83. Roßwald. — 84. Teschen. — 85. Troppau.

Oben habe ich auf einige Fehler aus fachlicher Sicht hingewiesen, allerdings hat das Buch neben dem wissenschaftlichen Ziel auch einen politischen Hintergrund.

Václav Richter

O staré Moravě

Při příležitosti čl. výstavy Großmähren und die christliche Mission bei den Slawen (8. März bis 8. Mai 1966) ve Vídni objevily se v časopise *Alte und moderne Kunst* XI, 1966, seš. 85 (Wien, Österr. Bundesverlag etc.) krátké informující články. H. Mitscha — Märheim, *Zur Entstehung und Geschichte des großmährischen Reiches* (str. 12—13) sleduje situaci v Podunají od příchodu Slovanů (podle autora kolem 546) až do začátku 10. století (907). Slované prý po 562 upadli v područí Avarů, za Sama až do jeho smrti 658 bojovali proti nim a na nový rozmach Avarů kolem 700 byli připraveni vojenskou organizací knížecích jezdeckých družin. H. Mitscha—Märheim předpokládá u Slovanů starohradištní údobí, tj. existenci hradů v 7.—8. století, ale tento problém by měl být podrobněji vyšetřen. Po porážce Avarů na konci 8. věku začala na Moravě hned misionářská činnost z Bavor a ze severní Itálie. Jinak článek zaznamenává o dějích 9. století hlavní data. Je škoda, že se autor nezminil o stavu archeologického velkomoravského výzkumu v dnešním rakouském „Weinviertelu“. — J. Cibulka, *Die frühe christliche Architektur in Mähren* (str. 14—19) prostě opakuje ve svém příspěvku své staré názory na staromoravské sakrální stavitelství, ačkoli jeho interpretace byla — jak známo — jinými historiky a archeology rozdracena. Vážný badatel je nucen položit otázku, zda tento ignorující postoj k práci druhých má ve vědě smysl. — J. Poulik, *Kostbare Grabfunde aus der Zeit des großmährischen Reiches* (str. 20—26) se přehledně a poučeně zabývá novými nálezy staromoravských zbraní a šperků. Zdůrazňuje jejich význam pro celou střední Evropu. Výklad je bohatě dokumentován reprodukcemi fotografií.

Václav Richter

Maeghtova fondace v Saint—Paul de Venec v jižní Francii

Muzeum moderního umění vzniklo z nadace Marguerite a Aimé Maeghetových. Vládním dekretem z 18. července 1964 bylo předáno veřejnosti. Oficiálně jej otevřel o několik dnů později (28. VII.) ministr kultury André Malraux. Pět sálů bylo vyhrazeno dílům G. Braqua, V. Kandinského, M. Chagalla, J. Miróa a A. Giacomettiho. V ostatních sálech, chodbách a výklencích visí nebo volně stojí díla Bonnardova, Matissova, Légerova, Calderova, Bazainova, Bram van Veldeova, Geer van Veldeova, Tal-Coatova, Ubacova, Chillidova, Palazuelova a Fiedlerova. Muzeum představuje v tomto sezónně exponovaném kraji jižní Francie mezi Nice a Cannes podivuhodně živoucí organismus. Stalo se jakýmsi kulturním centrem s posláním pohotového informátora o současném dění ve výtvarném umění. Má k tomu všechny předpoklady — kinosál, knihkupectví, knihovnu a fototéku a vlastní vydavatelskou službu.

Středověká opevněná vesnička Saint-Paul leží na Côte d'Azur vzdálena necelých 25 km od Středomořního moře mezi Cagnes-s./Mer a Venec v Provence. Obklopují ji citrónové a palmové háje. Okolní kopce kryjí piniové lesy. Jeden z nich, zhruba 2 km severozápadně od Saint-Paul, dominuje okolí. Na něm postavil architekt José Luis Sert v úzké spolupráci s malíři a sochaři pozoruhodnou betonovou budovu paláce kombinovanou zdmi z červených cihel a lomového kamene. Stavbu dotvářejí Chagalovy a Tal-Coatovy mozaiky. Káplí u muzea zintimnil Braque a Ubac vitrážemi a Ubac pro ni vyřezal do břidlicových desek křížovou cestu. Miró zabydlil zahradní labyrint splývající s okolním lesem četnými fantaskními figurami a monumentální

keramikou, Calder obrovským stablem, Braque mozaikovým bazénem. Vnitřní dvůr ozivil Giacometti kráječícími bronzovými postavami.

Soubor shromážděných výtvarných děl plaň odpovídá Maeghtově esoterické zálibě. Skládá se vesměs z děl slavných malířů, grafiků a sochařů 20. století. Díla jsou instalována v menších, dobře prosvětlených místnostech. Umístěna v horizontu diváková oka a respektujice způsobem rozmístění plochu zdi, dotvářejí architektonické prostory jako vhodný dekorativní doplněk. V jedné místnosti najdeme často jen 3—5 obrazů, mobil, eventuálně plastiku. To dává divákovi pocit jistoty a přehlednosti. Má dosti času k myšlenkové práci — k domýšlení výtvarného díla, bez čehož nelze v mnoha případech navázat s moderním uměním užší kontakt. Způsob instalace jako by vycházel z výtvarného řešení soukromého domu. Toliko větší plochy zdi chodby zdobí jednotlivé obrazy či Braquovy malované talíře nebo obrazy-plastiky jako R. Ubaca *Ardoise taille* (1960) — podivuhodně přitažlivý abstraktní reliéf vyřezaný do břidlice. Pouze oněch pět sálů věnovaných Braquovi, Kandinskému, Chagallovi, Miróovi a Giacometti mu reprezentuje běžnou instalační praxi. Zvláště sál s plastikami Giacomettiho je poněkud přeplněn, zejména četnými přípravnými studii a kresbami. Přesto se podařilo i zde vyzvednout významná Giacomettiho díla, jako je se suverenitou vlastní velkým umělcům modelovaná plastika *Pes* (1957) nebo některé portréty a busty. V sále Kandinského je velmi názorně vyzvednuta méně známá stránka jeho díla. Jsou to pozdní abstraktní obrazy, které hrály tak důležitou úlohu v moderním malířství po II. světové válce. Obraz *V černém kruhu* (1923), a zvláště plátno nazvané *Quadrat* (1927) využívající optického klamu je názorným důkazem pro to, kolik vděčí Kandinského podnětům Vasarely a op-art vůbec. Zde se výlučnost záliby soukromého sběratele projevila snad nejšťastněji.

Pohádkové kouzlo barev obrazů Marka Chagalla vyzvedla instalace volbou sálu s tlumeným rozptýleným světlem. Vynikly zde především obrazy nazvané *Život, Večer* (1957) nebo plátno věnované pobřeží Côte-d'Azur *Okolí Saint-Paul de Vence* (1955—1957) a četné, rychle načrtnuté akvarely doplňující bohatou sbírku Chagalových děl. Také dílo Joana Miróa, jehož některá plátna, blíží se téměř výtvarnému znaku jako třeba *Malířství* (1953), *Nástěnné malířství I—III*, v nichž dosáhl, jednoduchými černými křivkami vlnícími se na zelených a červených plochách podkladu, smyslově dráždivého účinku, představuje vedle obrazů, jako je *Červený kruh* (1960), *Světání I—III* ap., významnou část kolekce muzea. Z Braquových obrazů zaujmou zvláště klasicistně čistá, harmonicky vyrovnaná díla *Spící žena* (1930—1932), *Ozvěna* (1956), *Noc* (1952) atd. Pozoruhodné je také plátno Francise Bacona *Studie k portrétu*, Riopellův obraz *Saint Honorat* (1966), plátno malíře De Staël *Sklenice*, Palazuelova díla *Peršan* (1962—1964), *Černý Peršan* (1963—1964), několik obrazů Fernanda Légera, kovové plastiky Chillidovy, nefigurativní hříčky Kellyho, Rebeyrola, Capdevilla aj. Zvláštní pozornost si bezesporu zaslouží také sál se Steinbergovými karikaturami. Jsou to zpoila koláže, zpoila kresby. Kombinace střihaného hnědého balicího papíru a ostré plynulé kresby evokují představy podivuhodné směsice komických situací a vtípných satirických invektiv — např. *Žena a obraz*.

Muzeum moderního umění — La Fondation Maeght — v Saint-Paul de Vence shromáždilo bohatou a vysoce hodnotnou kolekci současného umění. Jeho prezentace je provedena následováním způsobem. Je pochopitelné, že kromě významu studijního střediska hraje toto zařízení vedle Légerova muzea v Grasse velkou kulturní roli, a to především svou exkluzivní polohou poblíž hlavních turistických a rekreačních středisek, jako je Nice, Cannes, Antibes, St. Tropez aj.

Jaroslav Sedlář